

OPINIA PRAWNA

Przedmiot opinii:	ocena projektu ustawy o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (projekt z dnia 28 stycznia 2008 r.) – dalej zwany „projektem” lub „ustawą zmieniającą”
Zleceniodawca opinii:	Zrzeszenie Związków Zawodowych Energetyków
Podstawy faktyczne opinii:	zapytanie Zleceniodawcy
Podstawy prawne opinii:	projekt ustawy ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm), zwana dalej „ustawą o komercjalizacji i prywatyzacji” ustawa z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz.U. Nr 191, poz. 1367), zwana dalej „ustawą o konwersji akcji”

Treść opinii

Przedstawiony do zaopiniowania projekt ustawy o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego, dalej zwany „projektem” lub „ustawą zmieniającą”, zawiera następujące uregulowania:

1. zmiana ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji polega na:

- a. wprowadzeniu uregulowań dotyczących praw spadkobierców uprawnionych pracowników – w szczególności doprecyzowanie terminów obowiązujących tych spadkobierców w sytuacji, gdy chcą oni skorzystać z praw jakie im przysługują po zmarłych uprawnionych pracownikach w zakresie nieodpłatnego nabywania akcji spółek prywatyzowanych,
 - b. wprowadzeniu uregulowania pozwalającego na zaliczenie do stażu pracy pracowników uprawnionych do nieodpłatnego nabycia akcji w procesie prywatyzacji pracy w podmiotach będący poprzednikami skomercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego.
2. zmiana ustawy o konwersji akcji polega na:
- a. rozszerzeniu pojęcia „spółka konsolidowana” na spółki powstałe w wyniku połączenia spółek konsolidowanych oraz powstałe w wyniku podziału spółki konsolidowanej,
 - b. usunięciu z definicji „uprawnionego pracownika” elementu mówiącego o tym, że spośród pracowników, którzy już nabyli akcje spółki konsolidowanej za „pracowników uprawnionych” uważa się tylko tych którzy nabyli je przed wejściem w życie ustawy,
 - c. rozszerzeniu definicji „uprawnionych pracowników” o spadkobierców uprawnionych pracowników,
 - d. usunięciu z definicji „uprawnionego akcjonariusza” elementów mówiących o tym, że są to osoby, które „jako uprawnieni pracownicy” lub ich spadkobiercy nabyli akcje od Skarbu Państwa oraz że są to osoby, które nabyły akcje zbyte przez uprawnionych pracowników lub ich spadkobierców,
 - e. usunięciu z art. 4 ust. 1 zdania, mówiącego o tym, że w przypadku gdy prawo do nabycia akcji spółki konsolidowanej zostało nabyte przed wejściem w życie ustawy o konwersji akcji i nie wygasło to bieg terminu, w którym istnieje prawo do nabycia akcji spółki konsolidującej rozpoczyna się po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy o konwersji (czyli od 18 maja 2008 r.)
 - f. usunięciu z art. 4 ust. 3 regulacji powodującej przerwanie przez śmierć uprawnionego pracownika, biegu terminu na złożenie oświadczenia o zamiarze nabycia akcji spółki konsolidującej,

- g. wprowadzeniu uregulowania, że dwuletni zakaz zbywania akcji spółki konsolidowanej jest wyłączony tylko w odniesieniu do ich zamiany na akcje spółki konsolidującej,
- h. usunięciu z art. 6 ust. 1 sformułowania ograniczającego prawo do zamiany prawa do ekwiwalentu na prawo do nabycia akcji spółki konsolidującej tylko do sytuacji gdy prawo do ekwiwalentu powstało przed dniem wejścia w życie ustawy o konwersji akcji i zmiana terminu do składania oświadczeń o zamiarze skorzystania z tego prawa do zamiany, a w przypadkach, gdy prawo do zamiany powstało przed wejściem w życie ustawy zmieniającej – uregulowanie, że termin do składania tych oświadczeń zaczyna biec od wejścia w życie ustawy zmieniającej (art. 5 ust. 2 projektu ustawy zmienieiającej),
- i. uaktualnieniu art. 11 dotyczącego konsolidacji w grupie PGE,
- j. ustaleniu, że w spółkach, w których prawo do nieodpłatnego nabycia akcji powstało przed wejściem w życie ustawy zmieniającej bieg terminów powstania prawa do nabycia akcji spółki konsolidującej (12 miesięcy) i zamiany akcji (12 miesięcy) rozpoczynać się będzie od wejścia w życie ustawy zmieniającej,
- k. ustaleniu, że w spółkach, w których prawo do nieodpłatnego nabycia akcji powstało przed wejściem w życie ustawy zmieniającej bieg terminów do składania oświadczeń o zamiarze nabycia akcji spółki konsolidującej (3 miesiące) lub o zamiarze zamiany (3 miesiące) rozpoczynać się będzie od wejścia w życie ustawy zmieniającej.

Ad. 1.

Jeśli chodzi o zmiany do ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji to należy pozytywnie ocenić kierunek i zakres proponowanych zmian.

Co do projektowanego art. 38c ust. 3 – wydaje się, że projektodawca miał na myśli, prawo spadkobiercy do złożenia oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji nawet w sytuacji, gdy spadkobierca ten nie posiada jeszcze prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, gdyż z treści ust. 4 wynika, że dopiero warunkiem do nabycia akcji przez spadkobiercę jest przedstawienie prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Uregulowanie to jednak nie jest klarowne i praktyce mogą pojawić się problemy, gdyż już w momencie składania oświadczenia o zamiarze nabycia akcji przez spadkobierców może być od nich wymagane postanowienie o stwierdzeniu nabyciu spadku.

Zaproponować należy aby w art. 38c ust. 3 wpisane zostało wyraźnie, że do złożenia oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji przez spadkobiercę nie jest wymagane postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku.

Ad. 2.

Również pozytywnie należy ocenić projekt w zakresie zmiany ustawy o konwersji akcji. Uchwalenie i wejście w życie ustawy o konwersji akcji miało miejsce tak późno, że w niektórych spółkach konsolidowanych część uprawnionych pracowników nabyła akcje przed wejściem w życie ustawy o konwersji (i do nich, w zakresie terminu powstania prawa do zamiany i na składanie oświadczeń o zamiarze zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej zastosowanie ma art. 5 ust. 2 i 3 ustawy o konwersji w obecnym brzmieniu), a część pracowników – mimo wejścia w życie ustawy w dniu 18 listopada 2007 r. – nabyła akcje spółek konsolidowanych po tej dacie i w świetle obecnej definicji pracowników uprawnionych i akcjonariuszy uprawnionych istnieją duże wątpliwości co do terminu powstania prawa do zamiany i początku biegu terminu na składanie oświadczeń o zamiarze zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej dla tych pracowników. W świetle powyższego pozytywnie należy ocenić kierunek projektowanych zmian.

Należy jednak zwrócić uwagę na następujące mankamenty projektu ustawy zmieniającej:

1. nie zlikwidowano niekonsekwencji polegającej na tym, że pracownicy, którzy nabyli akcje przed wejściem w życie ustawy o konwersji akcji (przed 18.11.2007 r.) mieszczą się zarówno w definicji „uprawnionych pracowników” jak i definicji „uprawnionych akcjonariuszy”. Nie ma bowiem wątpliwości, że definicja „uprawnionych akcjonariuszy” w projektowanym art. 2 pkt 4 będzie obejmowała również te osoby, które nabyły akcje bezpośrednio od Skarbu Państwa i są już wymienione w definicji „uprawnionych pracowników”.

Zmiana definicji uprawnionych pracowników polegająca na usunięciu stwierdzenia, że są to osoby, które nabyły akcje przed dniem wejścia w życie ustawy o konwersji akcji wskazuje na to, że projektodawca chciał umieścić (lub raczej: pozostawić) pracowników, którzy nabyli akcje bezpośrednio od Skarbu Państwa w grupie „uprawnionych pracowników” – idea ta wydaje się być błędna. Jako uprawnieni pracownicy powinni być definiowani tylko ci pracownicy, którzy nie nabyli jeszcze akcji. Każdy, obojętnie, czy nabył akcje od Skarbu Państwa czy od innych osób –

powinien być uważany za uprawnionego akcjonariusza, a z definicji „uprawnionego akcjonariusza” (art. 2 pkt 4.) należy usunąć zastrzeżenie, że jest nim tylko ten kto nabył akcje przed wejściem w życie ustawy. Nie ma bowiem, żadnych przesłanek do tego aby różnicować uprawnienia tych akcjonariuszy, którzy nabyli akcje spółki konsolidowanej po 18.11.2007 r. w stosunku do tych którzy nabyli je przed tą datą.

W tym kontekście powinna być zmieniona cała definicja „pracowników uprawnionych” w taki sposób, aby obejmowała ona tylko te osoby, które jeszcze akcji spółki konsolidowanej nie nabyły, a posiadają prawo do ich nabycia, natomiast definicja „uprawnionych akcjonariuszy” powinna obejmować wszystkich, którzy akcje spółek konsolidowanych nabyli – bez względu na to czy nabycie to nastąpiło przed czy po wejściu w życie ustawy o konwersji akcji.

Wtedy też klarowne będą postanowienia art. 4 i 5 ustawy o konwersji akcji, z których wynika, że uprawnieni pracownicy mają prawo do nieodpłatnego nabycia akcji spółki konsolidującej, a uprawnieni akcjonariusze mają prawo do zamiany posiadanych akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (nabycie w drodze zamiany nie jest nieodpłatne). Obecne brzmienie ustawy o konwersji jak i projektu zmiany daje uprawnionym pracownikom zarówno prawo do nieodpłatnego nabycia akcji spółki konsolidującej, jak i do zamiany, podczas gdy jasno powinno być uregulowane, że prawo do zamiany przysługuje akcjonariuszom, a prawo do nieodpłatnego nabycia przysługuje uprawnionym pracownikom.

2. Z projektowanego brzmienia art. 5 ust. 1 ustawy o konwersji akcji wynika, że prawo do zmiany akcji mają „uprawnieni pracownicy spółek konsolidowanych albo ich spadkobiercy oraz uprawnieni akcjonariusze”. Jednocześnie nie przewiduje się zmiany ust. 2 tego artykułu, który stanowi, że art. 4 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do zamiany akcji przez „uprawnionych akcjonariuszy”, z tym, że bieg terminu na składanie oświadczeń rozpoczyna się po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy”. W art. 5 ust. 2 obok uprawnionych akcjonariuszy, konsekwentnie w stosunku do zmiany w ust. 1., powinno się wymienić również uprawnionych pracowników albo ich spadkobierców, gdyż dla nich zarówno powstanie prawa do zamiany akcji oraz bieg terminu do składania oświadczeń o zamiarze zamiany powinien być ustalony analogicznie do uprawnionych akcjonariuszy.

Jeśli jednak spełniony byłby postulat postawiony w pkt 1 powyżej, to zmiana ta nie byłaby konieczna, ponieważ uprawnieni pracownicy lub ich spadkobiercy, którzy

nabyli już akcje, znaleźliby się w grupie uprawnionych akcjonariuszy, a więc art. 5 ust. 2 obejmowałby również ich.

3. Negatywnie należy ocenić zmianę polegającą na usunięciu z art. 4 ust. 3 regulacji powodującej przerwanie przez śmierć uprawnionego pracownika, biegu terminu na złożenie oświadczenia o zamiarze nabycia akcji spółki konsolidującej. Należy z tej zmiany zrezygnować, albo ustalić wyraźnie, w art. 4 ust. 1, że do złożenia przez spadkobierców oświadczenia o zamiarze nabycia akcji spółki konsolidującej nie jest wymagane postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, gdyż w projektowanym brzmieniu zapisy te mogą powodować, że przy składaniu oświadczenia o zamiarze nabycia akcji spółki konsolidującej będzie wymagane postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku.
4. Niezrozumiała jest idea zmiany art. 8 ust. 2 ustawy o konwersji akcji, gdyż treść nowego brzmienia tego ust. jest identyczna z dotychczasową treścią.

Warszawa, dnia 8 lutego 2008 r.

radca prawny
Grzegorz Drozdowski